

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Białymstoku

LBI.4011.6.2023

I/23/002

Białystok, 26 lutego 2024 r.

Pani/Pan
Wójt/Burmistrz/Prezydent/Starosta/Marszałek
/według rozdzielnika/

Szanowni Samorządowcy,

Najwyższa Izba Kontroli po raz kolejny w ostatnich latach dokonała oceny zapewnienia ochrony danych osobowych w jednostkach publicznych. Tym razem przedmiotem badań NIK nie były audyty bezpieczeństwa, identyfikacje luk w zabezpieczeniach czy też testy penetracyjne – a podstawa komunikacji urzędu i jego jednostek podległych z obywatelem, czyli m.in. skrzynka e-mailowa. Poniższy link prowadzi do skrótu prasowego, w którym zostały zawarte najważniejsze ustalenia z kontroli przeprowadzonej w 12 samorządach i za ich pośrednictwem w 76 jednostkach organizacyjnych gmin i powiatów.

<https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/bezpieczenstwo-ochrony-danych-osobowych-w-jst.html>

Skrót prasowy można znaleźć również na stronie internetowej <https://www.nik.gov.pl/> (artykuł „W samorządach ochrona danych osobowych bez ochrony” z 22 lutego 2024 r. godz. 10:00).

Bardzo proszę o lekturę tego tekstu. Opublikowane zostały również wystąpienia pokontrolne ze skontrolowanych samorządów.

Ustalenia kontroli nie napawają optymizmem. W każdym skontrolowanym samorządzie – w urzędzie lub jego jednostce podległej – korzystano z adresów e-mailowych w publicznych serwisach komercyjnych, założonych na osoby fizyczne, bez zawartej umowy powierzenia przetwarzania danych – jako oficjalne adresy do komunikacji. Wymieniano poprzez te skrzynki e-mailowe dane osobowe, w tym dane wrażliwe: wyniki badań medycznych, opisy diagnoz, dane o zatrudnieniu i wysokości wynagrodzenia, numery PESEL, dane o sytuacji rodzinnej i korzystaniu ze świadczeń opieki społecznej. Działo się tak pomimo tego, że gmina lub starostwo dysponowało własną wykupioną domeną i miejscem na serwerze, w której to domenie można było założyć adresy e-mailowe jednostkom podległym¹. W ramach kontroli ustalono również, że publikowane były oświadczenia majątkowe po okresie 6-letniej retencji danych, a transmisje obrad organu uchwałodawczego prowadzono poprzez bezpłatny serwis, również nie zawierając stosownej umowy powierzenia przetwarzania danych.

Włodarze skontrolowanych samorządów bardzo szybko podjęli się działań naprawczych i jeszcze w trakcie kontroli zaprzestano korzystania z publicznych serwisów do komunikacji elektronicznej, lub zaplanowano takie działanie w ciągu kilku tygodni. Usunięto również opublikowane oświadczenia

---

¹ To tylko jedna z możliwości. Każda z jednostek podległych mogła wykupić własną domenę lub uzyskać dostęp do domeny w serwisie gov.pl. Każdy z samorządów w województwie podlaskim mógł również nawiązać współpracę z Urzędem Marszałkowskim Województwa Podlaskiego w ramach realizacji projektu "Wdrażanie elektronicznych usług dla ludności województwa podlaskiego - część II, administracja samorządowa" z zapewnionym wsparciem technicznym. Niewykluczone, że taka możliwość była również w innych województwach w ramach lokalnych projektów.

majątkowe, dla których upłynął termin retencji danych, a w niektórych samorządach transmisje obrad organu uchwałodawczego zlecono podmiotowi zewnętrznemu.

Najwyższa Izba Kontroli nie poprzestaje na skontrolowaniu 12 samorządów i ich 76 jednostek podległych. Bardzo proszę Panią/Pana o podjęcie aktywności w ramach swojej jednostki oraz jednostek podległych w ramach sprawowanego nadzoru, poprzez zweryfikowanie jakich adresów e-mailowych używa urząd/starostwo, jednostka podległa i ich pracownicy, czy nie jest to aby adres e-mailowy w publicznym serwisie komercyjnym, bez zawartej umowy powierzenia przetwarzania danych.

W kolejnym piśmie skierowanym do Pani/Pana za kilka tygodni, Najwyższa Izba Kontroli zwróci się o podanie informacji czy i jakie ewentualne działania naprawcze podjęto i jakich adresów e-mailowych używa się do komunikacji, a jakich używało jeszcze do niedawna. Z baz teled adresowych dostępnych na stronach poszczególnych resortów wynika, że w skali całego kraju problem dotyczyć może kilkunastu tysięcy jednostek publicznych, w tym m.in. 43% szkół publicznych różnego szczebla², 32% gminnych i powiatowych jednostek opieki zdrowotnej³, 28% ośrodków pomocy społecznej i 26% powiatowych centrów pomocy rodzinie⁴. Problem ten dotyczyć może również instytucji kultury, poradni psychologiczno-pedagogicznych, centrów usług wspólnych, organów nadzoru budowlanego, stacji sanitarno-epidemiologicznych, domów pomocy społecznej, a nawet samych urzędów gmin czy powiatów⁵ i innych.

Wobec tych z Państwa, którzy nie podejmą z własnej inicjatywy działań naprawczych, Najwyższa Izba Kontroli zadecyduje, czy podjąć czynności kontrolne samodzielnie, czy zawiadomić Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych z prośbą o taką kontrolę. Mając na względzie dobre wyniki współpracy z Samorządowcami w ramach innych projektów realizowanych przez Delegaturę NIK w Białymstoku oraz potrzebę niezwłocznych zmian w zakresie bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych przez instytucje samorządowe, Najwyższa Izba Kontroli żywi nadzieję, że problematyka korzystania ze skrzynek e-mailowych na popularnych komercyjnych serwisach, bez stosownej umowy powierzenia przetwarzania danych, zostanie rozwiązana jeszcze w II kwartale 2024 r.

Założeniem Najwyższej Izby Kontroli jest doprowadzenie do sytuacji, w której żaden organ publiczny, jego jednostka podległa bądź jednostka dla której jest on organem założycielskim, nie będzie użytkował do celów służbowych skrzynek e-mailowych w publicznych domenach komercyjnych, bez zawarcia stosownej umowy powierzenia przetwarzania danych osobowych. W tym obszarze liczę na współpracę z Państwem Samorządowcami w tym zakresie. Aktualne pozostają również wnioski pokontrolne z innych kontroli NIK dotyczących bezpieczeństwa danych⁶.

Z poważaniem

Janusz Pawelczyk
p.o. Dyrektor
Delegatury NIK w Białymstoku
/podpisano elektronicznie/

---

² Źródło: <https://rspo.gov.pl/> – proponuję zweryfikować aktualność danych.

³ Źródło: <https://rpwdl.ezdrowie.gov.pl/> – proponuję zweryfikować aktualność danych.

⁴ Źródło: <https://www.gov.pl/attachment/bd91ca22-91bb-4433-90bf-f1d246a4d139> – proponuję zweryfikować aktualność danych.

⁵ Źródło: <https://www.gov.pl/web/mswia/baza-jst> – proponuję zweryfikować aktualność danych.

⁶ Publikacje: [1] <https://www.nik.gov.pl/kontrole/P/17/062/LBI/>, [2] <https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/zeby-elektronicznie-znaczylo-bezpiecznie.html>, [3] <https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/rodo-w-szpitalu.html>, [4] <https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/platforma-epuap.html>, [5] <https://www.nik.gov.pl/kontrole/P/21/081/LOL/>